

TVIRTINU
Telšių švietimo centro direktorius

Simonas Baliutavičius

2022-03-01

**Telšių rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų metodinio
būrelio projekto
„ŽEMAITIŠKĀ ŠNEKIESU – SĀVA KRĀŠTA MĪLIESU“
NUOSTATAI**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų projekto „Žemaitiškā šnekiesu – sāva krāšta mīliesu“ nuostatai reglamentuoja jo tikslą, uždavinius, organizavimo tvarką, vykdymo laiką, dalyvius, vykdymo tvarką, baigiamąsias nuostatas.

2. Projekto aktualumas

Viena ryškiausių lietuvių kalbos gyvasties apraiškų yra mūsų unikaliosios tarmės. Prigimtinė tarmė yra ir gimtoji kalba. Kiek ir kokio stiprumo tų kalbų, tarmių turime – tiek yra stipri ir Lietuva.

Kaip teigia kalbininkas, Šiaulių universiteto docentas dr. Juozas Pabrėža: „Vakams tarmie yr tas pērms longs į pasaulį. Je vaks aug tarmiškuo aplinkuo, šnek katra nuors tarmė, anuo šneкта būn tortingesnė, spalvingesnė, įvairesnė.“

Visi turime suprasti, kad dabartinės mūsų kalbos šaknys, gyvasis, neišsenkamas ir neišsemiamas šaltinis buvo ir kol kas dar tebėra mūsų unikalios tarmės. Šiandien jų reikia ne tik pajuokavimui ar palinksminimui, bet ir tikram, nuoširdžiam bendravimui.

Tarmės taip pat kinta drauge su gyvenimu: jos po truputį paprastėja, šiuolaikiniai vaikai vis mažiau kalba savo krašto tarmine kalba ir vis labiau artėjama prie bendrinės kalbos. Gyvendami Žemaitijoje būtina išsaugoti ir puoselėti žemaičių kalbą. Jei nuo mažens su vaiku kalbamasi žemaitiškai, sekamos ir pasakojamos žemaitiškos pasakos, dainuojamos žemaitiškos dainos, žemaičių tarmė neišnyks.

II SKYRIUS

PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3. Tikslai:

3.1. ugdyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų pagarbą žemaičių kultūrai, tarmei, žemaitiškos tarmės vartojimui;

3.2. plėtoti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų kūrybinį bendradarbiavimą.

4. Uždaviniai:

4.1. organizuoti Telšių rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose kūrybinius užsiėmimus, plėtojant kalbinius gebėjimus;

4.2. skatinti vaikų saviraišką (kalba, meniniu žodžiu, piešiniu, daina, šokiu, judesiu);

4.3. skatinti vaikus veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais tarp ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kartu plėtojant vaikų emocinę, socialinę, kultūrinę, meninę patirtį;

4.4. suorganizuoti bendrą kūrybinių darbų parodą – žemaičių kalbos metams paminėti;

III SKYRIUS

PROJEKTO ORGANIZAVIMAS IR TRUKMĖ

5. Projektą organizuoja Telšių rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų metodinio būrelio taryba.

Projekto koordinatore – būrelio pirmininkė, Telšių lopšelio-darželio „Eglutė“ priešmokyklinio ugdymo mokytoja metodininkė Jurgita Nagienė.

Projekto organizacinė darbo grupė – metodinio būrelio narės: Irena Rupšienė, Daiva Griškienė, Reda Miknienė (lopšelis-darželis „Eglutė“), Natalija Dacienė (lopšelis-darželis „Nykštukas“), Laima Švaravičienė (lopšelis-darželis „Žemaitukas“), Raimonda Valiuvienė (Telšių r. Tryškių Lazdynų Pelėdos gimnazija).

6. Projektas skirtas žemaičių kalbos metams paminėti.

7. Projekto partneriai – Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Telšių švietimo centras, Telšių rajono savivaldybės Karolinos Praniauskaitės viešoji biblioteka.

8. Projektas vykdomas 2022 m. kovo–lapkričio mėnesiais.

9. Norintys dalyvauti projekte registruojasi Semi+ sistemoje iki 2022 m. kovo 20 d.

10. Mokytojai-projekto dalyviai užsiregistravę Semi+ sistemoje bus pakviesti į uždara Facebook grupę „Žemaitiškā šnekiesu – sāva krāsta mīliesu“.

IV SKYRIUS PROJEKTO VEIKLOS

11. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų projekto „Žemaitiškā šnekiesu – sāvā krāšta mīliesu“ veiklos.

11.1. Kovo 28 dieną MEŠKA TEŠKA eilės tvarka pradeda kelionę į Telšių miesto ir rajono švietimo įstaigas, teikiančias ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą. Kiek meškutė ugdymo įstaigoje praleis dienų, priklausys nuo įstaigoje dalyvaujančių grupių skaičiaus. Meškutės kelionės eilės tvarką ir trukmę nustato projekto organizatoriai ir informuoja dalyvius;

11.2. Į įstaigą meškutė atkeliauja su lagaminu, kuriame laišką su jos prisistatymu ir dalyviams skirtomis užduotimis:

1 *užduotis*: lagamine projekto dalyviai ras susuktą pergamentą, kuriame bus pradėtas meškutės pasakojimas:

*KADAIS, NU NEATMENAMŲ LAIKŲ, ŽEMAITĖJES MIŠKŪS GYVENA MEŠKĒNS. ANON VĒSE
VADĒNA MEŠKA TEŠKA. DĒDŽIAUSE MEŠKĒNA SVAJUONE BOVA – SOSIRASTE
DRAUGŲ.....*

.....

Pasakojimą tęsia vaikai (žemaitiška netaisyta kalba).

Reikalavimai:

- projekto dalyviai praveda su ugdytiniais pokalbius, supažindindami su retesniais, įdomesniais žemaitiškais žodžiais, skaitant pasakas, mįsles, žaidžiant žaidimus;
- tęsiant meškutės pradėtą pasakojimą į pergamentą ranka spausdintinėmis didžiosiomis raidėmis ranka užrašomas vaikų pasakojimas. Apimtis – nuo 3 iki 8 sakinių;
- pasakojimo kūrimo procese panaudoti retesnius, įdomesnius žemaitiškus žodžius (pvz.: priemenė, potra, drubynas ir pan.);
- prie sukurto sakinio parašomas vaiko vardas, amžius;
- baigus kurti pasakojimą, nurodomas tikslus ugdymo įstaigos pavadinimas.

Vaikų kurtas pasakojimas iliustruojamas piešiniais.

Reikalavimai:

- kūrybiniai darbai turi atitikti kuriamo pasakojimo temą;
- pateikiami individualūs arba kolektyviniai darbai;
- piešiniai gali būti atlikti įvairia technika, priemonėmis;
- darbų formatas – A3 piešimo lapai;

- kūrybiniai darbai sudedami į meškučio lagaminą ir keliauja viso projekto laikotarpį, kol pasieks organizatorius;
- kūrinio kitoje pusėje užrašomas darbo autoriaus vardas, pavardė, amžius, ugdymo įstaigos pavadinimas, mokytojos(ų) vardas pavardė.

Jeigu įstaigoje dalyvauja keletą grupių, pasakojimą ir jų iliustravimą gali kurti tiek viena, tiek daugiau grupių.

2 užduotis: uždaroje Facebook grupėje „Žemaitiškā šnekiesu – sava krāšta mīliesu“ bus įkeltas WordWall programa sukurtas užduočių ratas, kur projekto dalyviai su ugdytiniais išsisuks sau užduotį (žaisti žemaitišką žaidimą, įminti mįslę ir pan.). Veiklos fragmentų nuotraukos ar filmuota medžiaga įkeliama į uždara Facebook grupę.

11.3. Iš sukurto pasakojimo ir iliustruotų piešinių bus suorganizuotos dvi parodos: pirmoji – virtuali, elektroninė versija, antroji – eksponuojama Telšių rajono savivaldybės Karolinos Praniauskaitės viešojoje bibliotekoje (Respublikos g. 18, Telšiai).

11.4. Dalyvaujančios ugdymo įstaigos atsakingos už tėvų sutikimą filmuoti vaikus ir naudoti medžiagą internetinėje erdvėje.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Telšių švietimo centras informuoja Telšių rajono švietimo įstaigas apie projektą.

13. Projektas skelbiamas Telšių švietimo centro 2022 m. kovo mėnesio veiklos plane. Mokytojai-projekto dalyviai registruojasi Semi+ sistemoje.

14. Projekto „Žemaitiškā šnekiesu – sava krāšta mīliesu“ dalyviai gaus organizatorių elektronines padėkas. Padėkos bus išsiųstos el. paštu.

15. Vaikų kurto ir piešiniais iliustruoto pasakojimo žemaičių kalba elektroninė knyga bus patalpinta Telšių rajono savivaldybės svetainėje bei Telšių švietimo centro internetinėje svetainėje prie edukacinio banko.

16. 2022 m. lapkričio mėnesį vyks Telšių rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų metodinio būrelio gerosios patirties užsiėmimas, skirtas šio projekto refleksijai. Apie metodinį renginį bus išduota Telšių švietimo centro metodinės veiklos pažyma, prie kurios bus pridėtas dalyvių sąrašas. Projekto dalyviai, paruošę pranešimą ir pasidaliję gerąja patirtimi, gaus Telšių švietimo centro pažymą.

17. Projekto organizatoriai pasilieka teisę gautą medžiagą publikuoti įstaigos svetainėje ir kituose tinklapiuose. Už dalyvių sutikimą eksponuoti nuotraukas, vaizdo medžiagą internetinėje ir viešojoje erdvėje atsako pats siuntėjas.